

Kolmapäev, 16. detsember 2015

P8_TA(2015)0461

Olukord Ungaris ning Euroopa Parlamendi 10. juuni 2015. aasta resolutsiooni järelmeetmed**Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2015. aasta resolutsioon olukorra kohta Ungaris (2015/2935(RSP))**

(2017/C 399/13)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu preambulit, eriti selle teist ja neljandat kuni seitsmendat taanet,
- võttes arvesse eelkõige Euroopa Liidu lepingu artiklit 2, artikli 3 lõike 3 teist lõiku ning artikleid 6 ja 7, samuti Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid, mis käsitlevad põhiõiguste austamist, edendamist ja kaitset ELis,
- võttes arvesse 7. detsembri 2000. aasta Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, mis kuulutati välja 12. detsembril 2007. aastal Strasbourgis ja jõustus koos Lissaboni lepinguga 2009. aasta detsembris,
- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ja Euroopa inimõiguste konventsiooni,
- võttes arvesse oma 10. juuni 2015. aasta resolutsiooni olukorra kohta Ungaris ⁽¹⁾, 3. juuli 2013. aasta resolutsiooni põhiõiguste olukorra ning sellekohaste standardite ja tavade kohta Ungaris ⁽²⁾, 16. veebruari 2012. aasta resolutsiooni hiljutise poliitilise arengu kohta Ungaris ⁽³⁾ ja 10. märtsi 2011. aasta resolutsiooni Ungari meediaseaduse kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2014. aasta teatist „ELi uus õigusriigi tugevdamise raamistik“ (COM(2014)0158),
- võttes arvesse nõukogu esimest iga-aastast õigusriigialast dialoogi, mis peeti 17. novembril 2015. aastal,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku 27. novembri 2015. aasta avaldust, mille ta tegi pärast oma visiiti Ungarisse,
- võttes arvesse Ungari Rahvuskogu poolt 2015. aastal vastu võetud õigusakti CXL massilise sisserände kohta,
- võttes arvesse Ungari Rahvuskogu poolt 2015. aastal vastu võetud õigusakti CXLII Ungari piiri tõhusa kaitse ja massilise sisserände kohta,
- võttes arvesse Ungari Rahvuskogu poolt 22. septembril 2015. aastal vastu võetud resolutsiooni nr 36/2015 sõnumi kohta Euroopa Liidu juhtidele,
- võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel esitatud suuliselt vastatavat küsimust komisjonile olukorra kohta Ungaris ning Euroopa Parlamendi 10. juuni 2015. aasta resolutsiooni järelmeetmete kohta (O-000140/2015 – B8-1110/2015),
- võttes arvesse komisjoni 5. novembri 2015. aasta vastust Euroopa Parlamendi 10. juuni 2015. aasta resolutsioonile,
- võttes arvesse komisjoni avaldust, mis tehti Euroopa Parlamendi 2. detsembril 2015. aastal toimunud täiskogu arutelul olukorra kohta Ungaris,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0227.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0315.

⁽³⁾ ELT C 249 E, 30.8.2013, lk 27.

⁽⁴⁾ ELT C 199 E, 7.7.2012, lk 154.

Kolmapäev, 16. detsember 2015

- võttes arvesse kodukorra artikli 128 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, ning arvestades, et need on liikmesriikide universaalsed ja ühised väärtused (Euroopa Liidu lepingu artikkel 2); arvestades, et ilmne oht, et mõni liikmesriik rikub oluliselt Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 osutatud väärtusi, tooks kaasa artikli 7 kohase menetluse algatamise;
- B. arvestades, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta kuulub ELi esmaste õigusaktide hulka ja sellega keelatakse igasugune diskrimineerimine, sealhulgas diskrimineerimine soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvahemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu;
- C. arvestades, et viisil, kuidas õigusriigi põhimõtet rakendatakse riiklikul tasandil, on keskne roll usalduse tagamisel liikmesriikide õigus- ja haldussüsteemide vastu; arvestades, et ELi õigustatud järeleandmatusel seoses demokraatia, õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste austamise väärtustega on keskne tähtsus liidu usaldatavuse tagamisel nii liidusiselt kui ka rahvusvahelisel tasandil;
- D. arvestades, et varjupaigaõigus on tagatud 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni ja selle 31. jaanuari 1967. aasta pagulasseisundi protokollil kohaselt ning kooskõlas Euroopa Liidu lepinguga ja Euroopa Liidu toimimise lepinguga;
- E. arvestades, et usaldusväärsed avaliku sektori kulutused ja ELi finantshuvide kaitse peaksid olema ELi niisuguse poliitika põhielemendid, mille eesmärk on suurendada kodanike usaldust, tagades nende raha nõuetekohase, tõhusa ja tulemusliku kasutamise;
- F. arvestades, et Ungaris viimastel aastatel aset leidnud sündmused, tehtud algatused ja võetud meetmed on põhjustanud olukorra tõsise ja süsteemse halvenemise õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste, muu hulgas sõnavabaduse, sh akadeemilise vabaduse, rändajate, varjupaigataotlejate ja pagulaste inimõiguste, kogunemis- ja ühinemisvabaduse, kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevuse piiramise ja takistamise, võrdse kohtlemise õiguse, vähemuste hulka kuuluvate isikute, sh romade, juutide ning lesbide, geide, biseksuaalide, trans- ja intersooliste inimeste õiguste, sotsiaalsete õiguste, põhiseadusliku süsteemi toimimise ning kohtute ja muude institutsioonide sõltumatuse valdkonnas, samuti on need toonud kaasa palju murettekitavaid süüdistusi korruptsiooni ja huvide konfliktide kohta;
- G. arvestades, et 2015. aasta juulis ja septembris võttis Ungari Rahvuskogu vastu rea muudatusi, mis on eelkõige seotud varjupaigaseaduse, karistusseadustiku, kriminaalmenetluse seadustiku, piiriseaduse, politiseaduse ja riigikaitseadusega; arvestades, et komisjoni esialgne hinnang tõi ilmsiks mitu tõsist muret ja küsitavust seoses vastavusega varjupaiga- ja piirialase liidu õigustikule ning põhiõiguste hartale; arvestades, et komisjon saatis 6. oktoobril 2015. aastal Ungari valitsusele ametliku kirja; arvestades, et Ungari valitsus vastas sellele kirjale; arvestades, et 10. detsembril 2015. aastal algatas komisjon Ungari suhtes rikkumismenetluse;
- H. arvestades, et komisjon ei täitnud Euroopa Parlamendi nõudmist teostada põhjalik järelevalveprotsess seoses demokraatia, õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste olukorraga Ungaris; arvestades, et komisjon teatas Euroopa Parlamendi 2. detsembri 2015. aasta täiskogul peetud arutelul esitatud avalduses, et ta on valmis kasutama kõiki oma käsutuses olevaid vahendeid, sh rikkumismenetlusi, et tagada, et Ungari – ning mis tahes muu liikmesriik – täidab ELi õigusest tulenevaid kohustusi ja austab Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtusi; arvestades, et komisjon on seisukohal, et õigusriigi raamistiku aktiveerimise tingimused ei ole Ungari puhul praeguses etapis täidetud;
1. kordab oma 10. juuni 2015. aasta resolutsioonis olukorra kohta Ungaris väljendatud seisukohta;
 2. väljendab tõsist muret selle pärast, et viimastel kuudel on võetud kiireid seadusandlikke meetmeid, mis on muutnud juurdepääsu rahvusvahelisele kaitsele äärmiselt raskeks ning on pagulasi, rändajaid ja varjupaigataotlejaid põhjendamatult kriminaliseerinud; rõhutab muret tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte austamise, ka alaealisi hõlmava sageneva kinnipidamise ja ksenofoobse retoorika kasutamise pärast, millega seostatakse rändajaid sotsiaalsete probleemide või julgeolekuriskidega, eelkõige valitsuse juhitavate teabekampaaniate ja riiklike konsultatsioonide raames, muutes seega integreerumise problemaatiliseks; nõuab Ungari valitsuselt tungivalt tavapäraste menetluste juurde naasmist ja kiireloomuliste meetmete kehtetuks tunnistamist;

Kolmapäev, 16. detsember 2015

3. on veendunud, et kõik liikmesriigid peavad oma seadusandlikes ja haldustavades täiel määral järgima ELi õigust ning et kõik õigusaktid peavad kajastama Euroopa põhiväärtusi, nimelt demokraatiat, õigusriigi põhimõtet ja põhiõiguseid, ning olema nendega kooskõlas;
4. rõhutab, et Euroopa Parlament on korduvalt kutsunud nõukogu üles reageerima Ungaris toimuvatele murettekitavatele sündmustele; nõuab tungivalt, et Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Ülemkogu korraldaksid võimalikult kiiresti arutelu ja võtaksid vastu järeldused olukorra kohta Ungaris; on veendunud, et seeläbi, et nõukogu ja komisjon ei ole piisavalt arvesse võtnud Euroopa Parlamendi muresid, mida on korduvalt väljendatud selle liikmete hääleteenamusega, ega ole neile asjakohaselt reageerinud, õõnestavad nad institutsioonidevahelise vastastikuse lojaalse koostöö põhimõtet, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artikli 13 lõikes 2;
5. usub, et Ungari olukord paneb proovile ELi võime tõestada oma suutlikkust ja poliitilist valmisolekut reageerida tema põhiväärtuste ähvardavatele ohtudele ja nende põhiväärtuste rikkumisele liikmesriigi poolt; taunib sarnaste sündmuste esinemist ka mõnes liikmesriigis ning on seisukohal, et ELi tegevusetus võib olla aidanud kaasa niisuguste sündmustele, mis annavad sarnaselt Ungaris toimuvaga murettekitavalt märku õigusriigi põhimõtte õõnestamisest; usub, et see tekitab tõsist muret liidu suutlikkuse pärast tagada Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumite jätkuv täitmine pärast liikmesriigi ühinemist liiduga;
6. tuletab meelde komisjoni kui aluslepingute täitmise järelevalvaja rolli selle tagamisel, et siseriiklikud õigusaktid oleksid kooskõlas demokraatia, õigusriigi põhimõtte ja põhiõigustega; rõhutab, kui oluline on asjaolu, et komisjoni ja Euroopa Parlamendi teostatavad mis tahes hinnangud ja analüüsid olukorra kohta üksikutes liikmesriikides tugineksid faktidele ja oleksid objektiivsed; kutsub Ungari valitsust ja komisjoni üles tegema ühiselt tihedat koostööd mis tahes küsimustes, mis võivad nende hinnangul vajada põhjalikumat hindamist või analüüsi; märgib rahuloluga Ungari suhtes rikkumismenetluse algatamist seoses varjupaigalaase liidu õigustikuga;
7. peab kahetsusväärseks asjaolu, et komisjoni praeguses lähenemisviisis keskendutakse peamiselt õigusaktide marginaalsetele tehnilistele aspektidele, kuid ei pöörata tähelepanu võetud meetmete suundumustele, struktuurile ja mõjule, mida need üheskoos avaldavad õigusriigi põhimõttele ja põhiõigustele; usub, et eelkõige rikkumismenetlustega ei ole enamikul juhtudest õnnestunud saavutada tegelikke muutusi ega olukorrale ulatuslikumalt reageerida;
8. kordab oma üleskutset komisjonile käivitada ELi õigusriigi tugevdamise raamistiku esimene etapp ning algatada seepärast viivitamata põhjalik järelevalveprotsess seoses demokraatia, õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste olukorraga Ungaris, hõlmates ka teataval arvul meetmete koosmõju, ning hinnata selles liikmesriigis süsteemse ohu tekkimist, millest võib kujuneda olulise rikkumise ilmne oht Euroopa Liidu lepingu artikli 7 tähenduses;
9. kutsub komisjoni üles jätkama kõiki uurimisi ja kasutama ka edaspidi täies ulatuses kõiki olemasolevaid seadusandlikke vahendeid, et tagada Ungaris ELi vahendite läbipaistev ja nõuetekohane kasutamine, mis põhineb ELi õigusel; võtab teadmiseks komisjoni 14. juuli 2015. aasta otsuse peatada mitu lepingut kaheksa ELi rahastamisprogrammi raames, kuna Ungari riigihankemenetlustes on kasutatud ülemäära piiravaid valikukriteeriume;
10. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, nõukogule, Ungari presidendile, valitsusele ja parlamendile, liikmesriikide ja kandidaatriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametile, Euroopa Nõukogule ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile.